

T.C.
KONYA
2. İDARE MAHKEMESİ
ESAS NO : 2022/1210

YÜRÜTMENİN DURDURULMASINI

İSTEYENLER (DAVACI) : 1- HALİT AYBATTI
2- MEHMET ALİ ÇİFTÇİ
3- MEHMET ALİ ÇİFTÇİ
4- HANİFE GİRGİN
5- SINIRLI SORUMLU HADİM İLÇESİ TARIMSAL
KALKINMA KOOPERATİFİ
6- FATMA UYSAL
7- SAFİYE UYSAL
8- SEYHAN GÜVENİR
9- SÜLEYMAN YAŞAR
10- MEHMET EMİN ÖCAL
11- YAŞAR AKDAĞ
12- ABDULLAH KOCA
13- MEHMET EMİN ÖZDİK
14- SALİH BİNGÖL
15- ABDULLAH KUZGUN
16- MEHMET BİNGÖL
17- AHMET BABUÇÇU
18- İBRAHİM BABUÇÇU
19- OSMAN AKTAŞ
20- ADEM SOYKAN
21- MUSTAFA MEHMET SOLMAZ
22- MEHMET CIVDIR
23- MUSTAFA ORHAN
24- METİN CAMGÖZ
25- ABDULLAH BABUÇÇU
26- ABDULLAH YILMAZ
27- SALİH DİNÇER SAKALLI
28- SABRİYE ÖZTURAN
29- AHMET ALİ ÖCAL

VEKİLLERİ

: AV.
AV. ZİRAAT
MÜHENDİSLERİ ODASI
BAŞKANLIĞI AV. ZÜHAL
SİRKECİOĞLU DÖNMEZ
AV.
31- KADİR BAŞ

T.C.
KONYA
2. İDARE MAHKEMESİ
ESAS NO : 2022/1210

32- EBUBEKİR TEKİN
33- AHMET ALİ ÖZKAN
AV.
AV.

KARŞI TARAF (DAVALI) : KONYA VALİLİĞİ
VEKİLİ : AV.

İSTEMİN ÖZETİ : Davacılar vekili tarafından, Konya ili, Hadim ilçesi, Yalınçevre Mahallesi Mevkiinde ER:3399315 numaralı ve 47,35 hektarlık ruhsat sahasında, N Gri Maden Enerji İnşaat San. ve Tic. Ltd. Şti. tarafından açılması planlanan II-B grubu mermer işletmesi hakkında ÇED Yönetmeliğinin 17. maddesi gereğince Konya Valiliği Çevre Şehircilik İl Müdürlüğü tarafından verilen 08.08.2022 tarih ve E: 2022663 karar numaralı "Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir" kararının; tesisin kurulacağı alanda tarım arazilerinin, hayvanların ve bitki örtüsünün zarar göreceği, yaşayan nüfusun sağlık koşullarının kötüleşeceği, ekosisteminde telafisi imkansız zararlar oluşacağı, dava konusu işleme esas alınan raporun bilimsellikten uzak olduğu, ilgili kurumların görüşlerine yer verilmediği, işlemin hukuka aykırı olduğu iddiaları ile iptali ve yürütmenin durdurulması istenilmektedir.

SAVUNMA ÖZETİ : İlgili kurumlardan görüş talep edildiği, mermercilik faaliyetinin yapılmasında sakınca bulunmadığının belirtildiği, dava konusu işlemin hukuka uygun olduğu ileri sürülerek davanın reddi gerektiği savunulmaktadır.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Konya 2. İdare Mahkemesi'nce, yürütmenin durdurulması istemi hakkında işin gereği görüldü:

Dava; davacılar vekili tarafından, Konya ili, Hadim ilçesi, Yalınçevre Mahallesi Mevkiinde ER:3399315 numaralı ve 47,35 hektarlık ruhsat sahasında, N Gri Maden Enerji İnşaat San. ve Tic. Ltd. Şti. tarafından açılması planlanan II-B grubu mermer işletmesi hakkında ÇED Yönetmeliğinin 17. maddesi gereğince Konya Valiliği Çevre Şehircilik İl Müdürlüğü tarafından verilen 08.08.2022 tarih ve E: 2022663 karar numaralı "Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir" kararının iptali istemiyle açılmıştır.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 20/A maddesinde, "(..) İvedi yargılama usulünde:(...) e) Yürütmenin durdurulması talebine ilişkin olarak verilecek kararlara itiraz edilemez." hükmüne yer verilmiş, aynı Kanun'un 27 nci maddesinin 2 nci fıkrasında; Danıştay'ın veya idari mahkemelerin, idari işlemin uygulanması halinde telafisi güç veya imkânsız zararların doğması ve idari işlemin açıkça hukuka aykırı olması şartlarının birlikte gerçekleşmesi durumunda, davalı idarenin savunması alındıktan veya savunma süresi geçtikten sonra gerekçe göstererek yürütmenin durdurulmasına karar verebilecekleri hükme bağlanmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 168. maddesinde; "Tabii servetler ve kaynaklar Devletin hüküm ve tasarrufu altındadır. Bunların aranması ve işletilmesi hakkı Devlete aittir. Devlet bu hakkını belli bir süre için, gerçek ve tüzelkişilere devredebilir. Hangi tabii servet ve

kaynağın arama ve işletmesinin, Devletin gerçek ve tüzelkişilerle ortak olarak veya doğrudan gerçek ve tüzelkişiler eliyle yapılması, kanunun açık iznine bağlıdır. Bu durumda gerçek ve tüzelkişilerin uyması gereken şartlar ve Devletçe yapılacak gözetim, denetim usul ve esasları ve müeyyideler kanunda gösterilir." hükmü yer almaktadır.

3213 sayılı Maden Kanunu'nun "Madencilik faaliyetlerinde izinler" başlıklı 7. maddesinin birinci fıkrasında; "Madencilik faaliyetlerinin yapılması ve ruhsatlandırma işlemlerinin yürütülmesi ile ilgili olarak yeni verilecek ruhsat alanlarına maden işletme yöntemi, faaliyetin yapıldığı bölge, madenin cinsi, yapılacak yatırımın çevresel etkileri, şehirleşme ve benzeri hususlar dikkate alınarak, temdit talepleri dahil ruhsat verilen alanlarda kazanılmış haklar korunmak kaydıyla, ilgili kurumların görüşleri alınarak Bakanlık tarafından kısıtlama getirilebilir. İlk müracaat veya ihale yolu ile yapılacak ruhsatlandırmalarda müracaatın yapılacağı alanlar diğer kanunlar ile getirilen kısıtlamalar gözönüne alınarak Bakanlıkça ruhsat müracaatına kapatılabilir. Kısıtlama gerekçesi ortadan kalkan alanlar ihale yoluyla aramalara açılır. Bu Kanun dışında madencilik faaliyetleri ile ilgili olarak yapılacak her türlü kısıtlama ancak kanun ile düzenlenir." hükmüne yer verilmiştir.

2872 sayılı Çevre Kanunu'nun "**Tanımlar**" başlıklı 2. maddesinde, **Çevresel etki değerlendirmesi**: gerçekleştirilmesi plânlanan projelerin çevreye olabilecek olumlu ve olumsuz etkilerinin belirlenmesinde, olumsuz yöndeki etkilerin önlenmesi ya da çevreye zarar vermeyecek ölçüde en aza indirilmesi için alınacak önlemlerin, seçilen yer ile teknoloji alternatiflerinin belirlenerek değerlendirilmesinde ve projelerin uygulanmasının izlenmesi ve kontrolünde sürdürülecek çalışmalar olarak tanımlanmış, aynı Kanun'un "**Çevresel etki değerlendirilmesi**" başlıklı 10. maddesinde ise, "Gerçekleştirmeyi plânladıkları faaliyetleri sonucu çevre sorunlarına yol açabilecek kurum, kuruluş ve işletmeler, Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporu veya proje tanıtım dosyası hazırlamakla yükümlüdürler. Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu Kararı veya Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir Kararı alınmadıkça bu projelerle ilgili onay, izin, teşvik, yapı ve kullanım ruhsatı verilemez; proje için yatırıma başlanamaz ve ihale edilemez. Çevresel Etki Değerlendirmesine tâbi projeler ve Stratejik Çevresel Değerlendirmeye tâbi plân ve programlar ve konuya ilişkin usûl ve esaslar **Bakanlıkça çıkarılacak yönetmeliklerle belirlenir.**" hükmü düzenlenmiştir.

Anılan Kanun hükmüne dayanılarak hazırlanan ve 25.11.2014 tarih ve 29186 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği'nin "**Tanımlar ve kısaltmalar**" başlıklı 4. maddesinin 1. fıkrasında; **Çevresel etki değerlendirme gerekli değildir kararının**: Seçme Eleme Kriterlerine Tabi Projeler hakkında yapılan değerlendirmeler dikkate alınarak, projenin çevre üzerindeki muhtemel olumsuz etkilerinin, alınacak önlemler sonucu ilgili mevzuat ve bilimsel esaslara göre kabul edilebilir düzeylerde olduğunun belirlenmesi üzerine projenin gerçekleşmesinde çevre açısından sakınca görülmediğini belirten Bakanlık kararı, Duyarlı yörelerin ise: Çevresel etkilere karşı biyolojik, fiziksel, ekonomik, sosyal ve kültürel nitelikli özellikleri ile duyarlı olan veya mevcut kirlilik yükü çevre ve halk sağlığını bozucu düzeylere ulaştığı belirlenen yörelerle, ülkemiz mevzuatı ve taraf olunan uluslararası sözleşmeler uyarınca korunması gerekli görülen ve ek-5'te yer alan alanları ifade ettiği belirtilmiş, "Seçme, eleme kriterlerine tabi projeler" başlıklı 15. maddesinde; Yönetmeliğin Ek-2 listesinde yer alan projelerin, seçme, eleme kriterlerine tabi olduğu, "Başvuru ve inceleme" başlıklı 16. maddesinde; Çevresel Etki Değerlendirmesinin gerekli olup olmadığının araştırılması amacıyla, proje sahibi tarafından yetkilendirilen Bakanlıkça yeterlik verilmiş kurum/kuruluşlar tarafından; Ek-4'e göre hazırlanan Proje Tanıtım Dosyasının, proje sahibince Proje Tanıtım Dosyasında ve eklerinde yer alan bilgi ve belgelerin doğru olduğunu belirtir taahhüt yazısının Bakanlığa sunulacağı, Bakanlık tarafından belirlenen başvuru bedelinin proje sahibi tarafından ödeneceği, Bakanlığın, proje için hazırlanan Proje Tanıtım

2. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2022/1210

Dosyasını ek-4'te yer alan kriterler çerçevesinde beş (5) iş günü içinde inceleyeceği, "Çevresel etki değerlendirmesi gereklidir veya çevresel etki değerlendirmesi gerekli değildir kararı" başlıklı 17. maddesinde ise; Bakanlığın, Proje Tanıtım Dosyalarını Ek-4'te yer alan kriterler çerçevesinde inceleyeceği ve değerlendireceği, bu aşamada gerekli görülmesi halinde Bakanlıkça yeterli verilmiş kurum/kuruluşlardan proje ile ilgili geniş kapsamlı bilgi vermesini, araç gereç sağlamasını, yeterliği kabul edilebilir kuruluşlarca analiz, deney ve ölçümler yapmasını veya yaptırmasını isteyebileceği, inceleme değerlendirme sürecinde gerekli görülmesi halinde yetkili kurum/kuruluşlardan görüş isteyebileceği, on beş (15) iş günü içinde inceleme ve değerlendirmelerini tamamlayacağı, proje hakkında "ÇED Gereklidir" veya "ÇED Gerekli Değildir" kararını beş (5) iş günü içinde vereceği, kararı Valiliğe, proje sahibine ve Bakanlıkça yeterli verilmiş kurum/kuruluşlara bildireceği hüküm altına alınmıştır.

Dava dosyasının incelenmesinden; Konya ili, Hadim ilçesi, Yalınçevre Mahallesi Mevkiinde ER:3399315 numaralı ve 47,35 hektarlık ruhsat sahasında, N Gri Maden Enerji İnşaat San. ve Tic. Ltd. Şti. tarafından açılması planlanan II-B grubu mermer işletmesi hakkında, kurum görüşlerinin sorulduğu, kurumların olumlu görüş bildirdiği, Konya Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü'nün 08.08.2022 tarih ve E:2022663 sayılı kararı ile "Çevresel Etki Değerlendirme Gerekli Değildir" kararının tesis edilmesi üzerine bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Uyuşmazlığın çözümü için gerekli görüldüğünden Mahkememizin 25.10.2022 tarihli ara kararıyla mahallinde keşif ve bilirkişi incelemesi yapılmasına karar verilmiş olup,26.04.2023 tarihinde mahallinde yapılan keşif ve bilirkişi incelemesi sonucunda bilirkişilerce düzenlenen 26.05.2023 tarihli raporda özetle;

"..... SONUÇ:.....

1-Proje uygulandığı takdirde lokal endemikler başta olmak üzere Orman ekosistem elemanlarının(Ölü ve Diri örtü ,Ağaç, Yaban hayvanları,Makro ve Mikro organizmalar vs) Habitat parçalanması ve getirdiği olumsuzluklar ile zarar göreceği,

2-Proje alanı eski bir yerleşim yeri olduğu görülen bu alanın Konya Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu tarafından incelenerek tescil edilmesi,

3-Dava konusu mermer ocağının işletilmesi durumunda, bölgede yaşayan insanların sağlığı için önemli bir risk oluşturmayacağı,

4-Proje uygulandığı takdirde, tarımsal yaşam, hayvancılık ve arıcılık üzerinde olumsuz etkisinin olacağı; yöredeki insanların gelirlerinde düşme ve geçim kaynaklarında bir azalmaya sebep olacağı,

5-Faaliyetin etki alanı içerisinde hazırlık, inşaat ve işletme süresinde ya da işletme sonrasında çevre unsurlarında doğrudan ya da dolaylı olarak, kısa ve uzun dönemde, geçici ve kalıcı, olumlu ya da olumsuz yönde ortaya çıkması muhtemel değişiklikler gözetilerek ve Çevresel Etki Değerlendirilmesi Raporu formatında sayılan hususlarda değerlendirme sırasında öz önüne alınarak faaliyetin çevre üzerinde olumsuz etkilerinin bulunduğu hazırlanan raporda önlemlerin eksik olduğu,

6-Proje uygulandığı takdirde; canlıların varlığını sürdürebilmesi için büyük önem taşıyan suyu bünyesinde taşıyan akifer zarar görecektir. Bu da tarımsal yaşam ve hayvancılık üzerinde olumsuz etki yaratacaktır. Sonucunda ise yöredeki insanların zarar görmesinin söz konusu olacağı,

7-Hazırlanan ÇED raporu yukarıdaki değerlendirmeler ışığında, mevcutta hazırlanan dosyanın yetersiz olması, daha çok paydaşların görüş ve katılım sağlanması, o bölgede yaşayan halkın görüşlerinin alınması için 19,83 ha'lık proje alanın ÇED Yönetmeliği'ne göre "ÇED Gereklidir" kapsamına alınması," tespit ve görüşlerine yer verilmiştir.

T.C.
KONYA
2. İDARE MAHKEMESİ
ESAS NO : 2022/1210

Bu durumda, Konya ili, Hadim ilçesi, Yalınçevre Mahallesi Mevkiinde ER:3399315 numaralı ve 47,35 hektarlık ruhsat sahasıyla ilgili olarak, 'proje uygulandığı takdirde lokal endemikler başta olmak üzere orman ekosistem elemanlarının (Ölü ve Diri örtü ,Ağaç, Yaban hayvanları,Makro ve Mikro organizmalar vs) habitat parçalanması ve getirdiği olumsuzluklar ile zarar göreceği, proje alanı eski bir yerleşim yeri olduğu görülen bu alanın Konya Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu tarafından incelenerek tescil edilmesi gerektiği, proje uygulandığı takdirde, tarımsal yaşam, hayvancılık ve arıcılık üzerinde olumsuz etkisinin olacağı, yöredeki insanların gelirlerinde düşme ve geçim kaynaklarında bir azalmaya sebep olacağı, faaliyetin etki alanı içerisinde hazırlık, inşaat ve işletme süresinde ya da işletme sonrasında çevre unsurlarında doğrudan ya da dolaylı olarak, kısa ve uzun dönemde, geçici ve kalıcı, olumlu ya da olumsuz yönde ortaya çıkması muhtemel değişiklikler gözetilerek ve Çevresel Etki Değerlendirilmesi Raporu formatında sayılan hususlarda değerlendirme sırasında göz önüne alınarak faaliyetin çevre üzerinde olumsuz etkilerinin bulunduğu, hazırlanan raporda önlemlerin eksik olduğu, proje uygulandığı takdirde, canlıların varlığını sürdürebilmesi için büyük önem taşıyan suyu bünyesinde taşıyan akiferin zarar göreceği, bu durumda tarımsal yaşam ve hayvancılık üzerinde olumsuz etki yaratacağı, sonucunda ise yöredeki insanların zarar görmesinin söz konusu olacağı, hazırlanan ÇED raporu yukarıdaki değerlendirmeler ışığında, mevcutta hazırlanan dosyanın yetersiz olması, daha çok paydaşların görüş ve katılım sağlanması, o bölgede yaşayan halkın görüşlerinin alınması için 19,83 ha'lık proje alanının ÇED Yönetmeliği'ne göre "ÇED Gereklidir" kapsamına alınması gerektiği anlaşıldığından, dava konusu işleminde hukuka uygunluk bulunmamaktadır.

Öte yandan, hukuka aykırı olduğu kanaatine varılan dava konusu işlemin uygulanması halinde, söz konusu alanın olumsuz şekilde etkileyeceği gözetildiğinde ilerde telafisi güç ve imkansız zararlar doğurabileceği de açıktır.

Açıklanan nedenlerle; hukuka aykırılığı açık olan dava konusu işlemin; uygulanması halinde telafisi güç zararlar doğabileceğinden 2577 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca teminat alınmaksızın **YÜRÜTMESİNİN DURDURULMASINA, 2577 sayılı Kanun'un 20/A maddesi uyarınca itiraz yolu kapalı olmak üzere 06/06/2023 tarihinde oybirliğiyle karar** verildi.

Başkan

Üye

Üye

